

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 28 czerwca 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.32.2023.PSZ

Pani

Joanna Zachariasz

Dyrektor Zespołu Koedukacyjnych
Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych
typu socjalizacyjnego
„Wspólnota Dziecięca Gromadka”
Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
SIGMA w Nowej Rudzie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 22 i 23 maja 2023 r. na podstawie art. 122 i art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) kontrolerzy Piotr Szafarowicz główny specjalista oraz Jacek Sujka inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Zespole Koedukacyjnych Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych typu socjalizacyjnego „Wspólnota Dziecięca Gromadka” Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „SIGMA” w Nowej Rudzie przy ul. Fredry 47/3, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”.

Przedmiot kontroli obejmował działalność Placówki w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej, przestrzegania praw dziecka oraz zgodności zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymogami kwalifikacyjnymi.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 maja 2022 r. do dnia 22 maja 2023 r. funkcję dyrektora Placówki pełnił Pan Bogdan Ogrodowczyk (od 1 maja do 31 listopada 2022 r.),

a następnie Pani Joanna Zachariasz od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia kontroli, oboje odpowiedzialni za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Możliwą przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów prawa, i co za tym idzie, obniżenie poziomu standardu oddziaływań opiekuńczo – wychowawczych świadczonych przez Placówkę. Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli pod numerem 9.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, akt osobowych pracowników oraz wyjaśnień złożonych przez dyrektora Placówki. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie” lub „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. 2011, Nr 292, poz. 1720).

W toku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono:

Zespół Koedukacyjnych Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych typu socjalizacyjnego „Wspólnota Dziecięca Gromadka” Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „SIGMA” w Nowej Rudzie przy ul. Fredry 47/3 jest publiczną placówką opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego prowadzoną przez Powiat Kłodzki na podstawie zezwolenia Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.10.2013 z dnia 7 marca 2013 r. Placówka zabezpiecza 14 miejsc dla dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Na podstawie ewidencji dzieci stwierdzono, że na dzień kontroli w Placówce umieszczonych było 15 wychowanków, w tym jedno dziecko za zezwoleniem Wojewody Dolnośląskiego wydanym w trybie art. 95 ust. 3a ustawy. Wszystkie dzieci zostały skierowane i umieszczone w Placówce na podstawie orzeczeń sądowych, jednakże w dokumentacji sześciorga z nich były tylko postanowienia o zabezpieczeniu w pieczy zastępczej, pomimo zakończonych postępowań opiekuńczych. Należy zadbać, aby w dokumentacji wychowawczej wszystkich dzieci skierowanych do Placówki były orzeczenia sądowe o umieszczeniu w pieczy zastępczej. Wśród wychowanków Placówki było dwoje dzieci, które w dniu umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej, nie miały ukończonego 10. roku życia. Jedno dziecko zostało przyjęte wraz ze starszym rodzeństwem w trybie art. 95 ust. 2 ustawy, natomiast drugie zostało przyjęte z naruszeniem obowiązujących przepisów. Dyrektor Placówki zwrócił się do Powiatowego Centrum Pomocy

Rodzinie w Kłodzku o umieszczenie Kamila Ź. w rodzinnych formach pieczy zastępczej, lecz do dnia kontroli, nie znaleziono dla niego odpowiedniego miejsca. Wskazana powyżej sytuacja stanowi nieprawidłowość w rozumieniu przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*dowód: akta kontroli str. 18 – 23*).

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy Placówka umożliwiała swoim wychowankom kontakty z rodzicami i innymi osobami bliskimi, o ile sąd nie postanowił inaczej, a także podejmowała działania w celu powrotu dziecka do rodziny. Osoby bliskie wychowankom, w dni wolne od nauki, mogły odwiedzać dzieci w Placówce, zabierać je na spacer i wspólne aktywności, uczestniczyć w różnych uroczystościach, a także ubiegać się o urlopowanie dzieci do domów rodzinnych. Pedagog i wychowawcy pracowali z rodzicami dzieci, motywując ich do poprawy warunków bytowych, podjęcia pracy zarobkowej, podjęcia leczenia odwykowego, itp. Placówka na bieżąco współpracowała z asystentami rodziny, kuratorami, pracownikami ośrodków pomocy społecznej oraz sądami. Dyrektor Placówki poinformował, że w stosunku do dwójki wychowanków sąd zakazał kontaktów z rodzicami (*dowód: akta kontroli str. 24 – 26*).

Analizując przestrzeganie przez kontrolowaną jednostkę przepisów art. 136, art. 137 i art. 138 ust. 1 ustawy dotyczących organizacji i dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą zorganizowano dwa posiedzenia Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w dniach 14 czerwca 2022 r. i 7 grudnia 2022 r. Składy osobowe obu zespołów były niekompletne, co niezgodne jest z art. 137 ust. 1 ustawy. Na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2022 r. nieobecny był dyrektor Placówki, pedagog i psycholog, a ze względu na złożone w protokole nieczytelne podpisy, nie było możliwości stwierdzenia jakie funkcje lub instytucje reprezentowały obecne osoby. Z kolei, na posiedzeniu Zespołu w dniu 7 grudnia 2022 r. podczas omawiania sytuacji wszystkich wychowanków Placówki nie było przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, natomiast na posiedzenie, w części dotyczące Laury L. nie zaproszono rodzica, a w części dotyczącej Michała Z. nieobecny był psycholog. W czasie obu posiedzeń dokonano oceny sytuacji każdego wychowanka w obszarach wskazanych w art. 136 ustawy, lecz wątpliwości, z powodu nieprawidłowego składu, budzi ich rzetelność. Do akt kontroli przekazano kopię pisma dyrektora Placówki zawiadamiającego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, pełniące obowiązki organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o terminie posiedzenia Zespołu. Po zakończeniu okresowej oceny sytuacji wychowanków w czerwcu i grudniu 2022 r. sporządzone zostały wnioski o zasadności dalszego ich pobytu w Placówce, które przekazano do Sądu Rejonowego w Kłodzku (*dowód: akta kontroli str. 27 – 30*).

W obrębie badanej próby kontroli ustalono, że dla każdego wychowanka Placówki sporządzono diagnozę psychofizyczną, o której mowa w § 14 rozporządzenia. Stosowny dokument był przygotowywany przez pedagoga i psychologa w okresie do 3 miesięcy od dnia przyjęcia dziecka do Placówki. Merytoryczna ocena przedłożonych diagnoz wykazała, że każda z nich zawierała: mocne strony dziecka, przyczyny kryzysu w rodzinie, opis relacji dziecka z otoczeniem, opis rozwoju dziecka, wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej, pracy z rodziną dziecka oraz przygotowania dziecka do usamodzielnienia. W kilku przypadkach zmiana sytuacji dzieci uzasadniała sporządzenie aktualizacji diagnoz (*dowód: akta kontroli str. 31 – 32*).

Na podstawie sporządzonej diagnozy psychofizycznej dziecka, wychowawca kierujący procesem wychowawczym opracowywał plan pomocy, o którym mowa w § 15 rozporządzenia, zawierający dane osobowe dziecka, datę sporządzenia planu, cel pobytu w Placówce oraz działania krótkoterminowe i długoterminowe w obszarze: sytuacja prawna i rodzinna dziecka, potrzeby opiekuńcze, rozwojowe, kompensowanie opóźnień, wzmacnianie trwałych i pozytywnych więzi oraz przygotowanie do usamodzielnienia. Jako nieprawidłowość należy potraktować sporządzanie planów pomocy bez współpracy z asystentem rodziny lub przedstawicielem podmiotu odpowiedzialnego za pracę z rodziną w gminie pochodzenia. Dwa takie przypadki stwierdzono w planach wychowanków pochodzących z Kłodzka. O ile zaistniała potrzeba, plany pomocy modyfikowane były na posiedzeniach Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka (*dowód: akta kontroli str. 33 – 34*).

Dla wychowanków kontrolowanej jednostki, prowadzone były karty pobytu zawierające opisy i informacje dotyczące obszarów wskazanych w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Przedłożona dokumentacja nie wzbudziła uwag i zastrzeżeń (*dowód: akta kontroli str. 35*).

Zarówno pedagog, jak i psycholog, prowadził dla każdego wychowanka Placówki odpowiednio arkusz badań i obserwacji pedagogicznych i psychologicznych. Oba dokumenty zawierały informacje o dacie, przebiegu obserwacji, interpretacji wyników badania i podpis osoby dokonującej wpisu. Częstotliwość adnotacji była zależna od bieżących potrzeb. W zakresie obowiązku prowadzenia kart udziału w zajęciach prowadzonych przez specjalistów dla dzieci tego wymagających, dyrektor Placówki złożył do akt kontroli wyjaśnienia, z których wynika, że w okresie objętym kontrolą, troje wychowanków uczestniczyło w zajęciach prowadzonych przez psychologa, a jeden w zajęciach prowadzonych przez pedagoga. Najczęściej były to zajęcia o charakterze wyciszającym,

redukujące agresję i napięcie, ćwiczenia usprawniające motorykę oraz zajęcia kompensacyjno – wyrównawcze (*dowód: akta kontroli str. 36 – 37*).

Na dzień kontroli w Placówce zamieszkiwało pięcioro wychowanków, których rodzice zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub nie żyją. Zgodnie z art. 100 ust. 4 ustawy dzieci zostały zgłoszone do Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej – Ośrodka Adopcyjnego we Wrocławiu celem kwalifikacji do przysposobienia. W przypadku jednego wychowanka procedura kwalifikacji została zawieszona, pozostałe dzieci figurują w bazie dzieci zakwalifikowanych do adopcji (*dowód: akta kontroli str. 20 – 21*).

W okresie objętym kontrolą troje wychowanków usamodzielniało się, a kolejnych troje ukończyło 18. rok życia. Dwoje z nich nadal zamieszkuje w Placówce kontynuując naukę. Przedłożona w czasie kontroli dokumentacja potwierdziła terminowe wyznaczanie opiekunów procesu usamodzielnienia oraz przygotowywanie indywidualnych programów usamodzielnienia. Stwierdzono również, że oba dokumenty były zaakceptowane i zatwierdzone przez kierownika centrum pomocy. Dyrektor Placówki poinformował, że osoby które się usamodzielniały najczęściej wynajmują sobie pokoje na „wolnym rynku” lub wracają do rodzin biologicznych (*dowód: akta kontroli str. 38*).

Celem przestrzegania przepisów § 11 ust. 2 i § 12 ust. 2 rozporządzenia dotyczących sprawowania opieki nocnej w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, w tym dokonywania co najmniej trzech obchodów placówki, przedłożono dokumenty w formie miesięcznych arkuszy zawierających dane o godzinie nocnego obchodu. W każdym badanym miesiącu odnotowane były trzy obchody osób sprawujących opiekę nad dziećmi w porze nocnej (*dowód: akta kontroli str. 39*).

Od dnia 1 stycznia 2022 r. w Placówce prowadzona jest ewidencja dzieci, o której mowa w § 17 ust. 5 rozporządzenia. Przedłożona do wglądu ewidencja zawierała wszystkie wymagane informacje, tj.: imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia dziecka, adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka oraz aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów. Ze względu na fakt, że Placówka podjęła działalność w marcu 2013 roku, należy uzupełnić ewidencję dzieci za ten okres czasu (*dowód: akta kontroli str. 39*).

Zgodnie z § 5 rozporządzenia, w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej dyrektor winien przeprowadzić stosowne postępowanie wyjaśniające oraz powiadomić w ciągu 24 godzin rodziców dziecka, Policję, sąd, asystenta rodziny i powiatowe centrum pomocy rodzinie. W kontrolowanej Placówce, w okresie minionych 12 miesięcy, przeprowadzono osiem postępowań wyjaśniających brak powrotu dzieci z udzielonych przepustek w ustalonym terminie. Postępowania nie były

dokumentowane, jak również nie informowano o zaistniałej sytuacji osób i służb wskazanych powyżej, co stanowi nieprawidłowość (*dowód: akta kontroli str. 39*).

W Placówce przestrzegany był przepis § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, nakazujący comiesięczne wypłacanie dzieciom kwot pieniężnych do własnego dysponowania. Na podstawie przedłożonych list wypłat kieszonkowego za okres objęty kontrolą stwierdzono, że średnia wysokość kieszonkowego wynosiła 30 zł. Listy wypłat były podpisywane przez wychowanków lub dołączano do nich potwierdzenia dokonania przelewu pieniędzy dla wychowanka przebywającego poza Placówką. Szczegółowe zasady przyznawania kieszonkowego, w tym okoliczności uzasadniające zmniejszenie kwoty kieszonkowego do określonego przepisami minimum, określał regulamin nadany przez dyrektora Placówki. Należy usunąć lub zmodyfikować zapis pkt. 23 regulaminu, który stoi w sprzeczności z cytowanym powyżej przepisem rozporządzenia (*dowód: akta kontroli str. 39, 43 – 45*).

W oparciu o dane z akt osobowych osób pracujących z dziećmi w Placówce stwierdzono, że dyrektor miał kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 – 6 ustawy, natomiast pięcioro wychowawców, pedagog i dwóch psychologów kwalifikacje zawodowe zgodne, odpowiednio, z art. 98 ust. 1 pkt 1 lit. a i b oraz art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy. Wszyscy pracownicy złożyli wymagane oświadczenia, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1 – 4 ustawy oraz sprawdzono, że nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym. Osoby do obsługi i administracji zatrudnione były w Zespole Koedukacyjnych Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych typu socjalizacyjnego „Wspólnota Dziecięca Gromadka” i spełniały warunki określone w art. 98 ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy (*dowód: akta kontroli str. 41 – 42*).

W celu dokonania oceny przestrzegania praw dziecka, o których mowa w art. 4 ustawy, przeprowadzono indywidualne rozmowy z sześciorgiem wychowanków w wieku od 10 do 18 lat, którzy obecni byli w Placówce i wyrazili zgodę na rozmowę z inspektorami do spraw kontroli. Wszyscy wychowankowie otwarcie i swobodnie opowiadali o swoim pobycie w Placówce oraz o relacjach z opiekunami. Każdy z nich znał swoją sytuację prawną i rodzinną. Wychowankowie deklarowali, że mają stałe kontakty z członkami rodzin. Placówka, w opinii wychowanków, zapewnia im poczucie bezpieczeństwa oraz pomoc i wsparcie w nauce. Każdy z nich wskazał przynajmniej jedną osobę spośród dorosłych w Placówce, którą lubi i jej ufa. Wobec dorosłych mogli wyrażać swoje opinie i mieli wpływ na to, co dzieje się w Placówce. Wychowankowie opowiadali o swoich codziennych obowiązkach (szkoła, nauka, dbanie o czystość i porządek, zakupy, itp.) z akceptacją

i zrozumieniem, lecz bez entuzjazmu. Rozmówcy nie wnosili uwag i zastrzeżeń dotyczących wyżywienia i jego ilości, zaopatrzenia w odzież, podręczniki, środki higieny osobistej oraz kieszonkowe. Jedna z wychowanek stwierdziła, że woli sama sobie przygotowywać posiłki, ze względu na preferencje żywieniowe i dietę. Żaden z rozmówców nie potwierdził, aby był świadkiem lub doznał przemocy ze strony osób dorosłych w Placówce (*dowód: akta kontroli str. 46 – 51*).

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie w Zespole Koedukacyjnych Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych typu socjalizacyjnego „Wspólnota Dziecięca Gromadka” Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „SIGMA” w Nowej Rudzie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) W Placówce zostało umieszczone dziecko poniżej 10. roku życia;
- 2) Posiedzenia Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka odbywały się w niekompletnym składzie;
- 3) Plany pomocy dziecku były sporządzane bez współpracy z asystentem rodziny lub przedstawicielem podmiotu odpowiedzialnego za pracę z rodziną w gminie pochodzenia dziecka;
- 4) Ewidencja dzieci nie była prowadzona od dnia podjęcia działalności przez Placówkę;
- 5) W przypadkach nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce nie powiadamiano wymaganych osób, służb i instytucji.

Wobec powyższego wydaje się zalecenia pokontrolne:

- 1) Podjąć działania mające na celu umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Podstawa prawna: art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.);

Termin realizacji: niezwłocznie.

- 2) Dokonywać okresowej oceny sytuacji dziecka przez Zespół w wymaganym składzie.

Podstawa prawna: art. 137 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.);

Termin realizacji: na bieżąco.

- 3) Sporządzać plany pomocy we współpracy z asystentem rodziny lub przedstawicielem podmiotu odpowiedzialnego za pracę z rodziną w gminie pochodzenia dziecka.

Podstawa prawna: art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.);

Termin realizacji: na bieżąco.

4) Prowadzić ewidencję dzieci w Placówce, w tym uzupełnić dane za lata 2013 – 2021.

Podstawa prawna: § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępcze (Dz. U. 2011, Nr 292, poz. 1720);

Termin realizacji: do 30 sierpnia 2023 r.

5) Powiadamiać wymagane osoby, służby i instytucje o nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce.

Podstawa prawna: § 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępcze (Dz. U. 2011, Nr 292, poz. 1720);

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.). W terminie do dnia **31 sierpnia 2023 r.** kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag, wniosków i zaleceń przedstawionych w niniejszym wystąpieniu.

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Drelichowska-Stopa

Dyrektor Wydziału

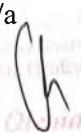
Zdrowia i Polityki Społecznej

.....
(kierownik jednostki kontrolującej)

Do wiadomości:

1) Bogdan Ogrodowczyk, Nowa Ruda, ul. Fredry 47;

2) a/a

Ewa Ogińska